

Lagstiftning om slaveri

24/7

Den brittiske delegaten vid Förenta nationernas sociala och ekonomiska råd har i sin aktion mot slavarbetet i Sovjetunionen dragit fram fakta av det största intresse. Förekomsten av slavläger — med ett antal tvångsarbetare som anslås till tio miljoner — har ofta klarlagts, bland annat genom vittnesbörd från flyktingar. Att lägren ingår i det officiellt erkända ryska systemet och flera gånger berörts av de ryska statsledarna har också påpekats, främst av Dallon i hans för två år sedan utkomna arbete. Såvitt bekant har emellertid först nu lagstiftningen om slavarbetet blivit föremål för ett ingående och auktoritativt referat.

Utmärkande för denna lagstiftning, som sedan år 1933 förblivit i det väsentliga oförändrad, är att det politiska syftet uttryckligen framhåvs. Laggen förklarar att "uppgiften för proletariatets kriminalpolitik under skedet av övergång från kapitalism till socialism är försvaret av proletariatets diktatur mot angrepp från klassfientliga element"; med detta uttryck avses, såsom särskilt klarlägges, inte bara "deklasse-rade", dvs. personer som tidigare hört till de borgerliga samhällsgrupperna, utan också "osäkra element bland arbetarna". I överensstämmelse med detta syfte står att tvångsarbete kan ädömas både av domstol och genom administrativt beslut. Personer kan alltså sändas till slavläger utan rannsakning och döm; liksom i andra diktaturländer är det möjligt för förvaltningsmyndigheter att helt enkelt beordra vederbörandes förpassning till tvångsarbete. Liknande bestämmelser fanns i den fascistiska och den nazistiska lagstiftningen — att skicka misstänkta personer till koncentrationsläger hörde till de båda regimernas mest förhatliga och skarpast kritiserade metoder.

Tre huvudformer för tvångsarbete finns. Den lindrigaste innebär arbete inom boningsorten och ädöms huvudsakligen för överträdelse av de stränga bestämmelserna om arbetsdisciplin; härvid underkastas den dömda särskild uppsikt och får sin lön minskad, men om slavarbete i egentlig mening är

inte fråga. Till dylikt tvångsarbete under en tid av högst sex månader befordras främst arbetare som utan giltigt skäl varit frånvarande från arbetet. Att märka är att frånvaro som kan föranleda tvångsarbete inträder om arbetaren genom att komma för sent, gå för tidigt eller förlänga sin middagsrast är borta från arbetet mer än tjugominuter; upprepade förseser av denna art kan föranleda tvångsarbete även om den förlorade arbetstiden understiger tjugominuter. Många uppgifter visar att fruktan för att komma för sent till arbetsplatsen är en mara för ryska arbetare.

De andra formerna av tvångsarbete har en helt annan karaktär; det är dessa som åsyftas i uppgifterna om slavarbete i Ryssland. En form innebär tvång till arbete på viss plats utanför boningsorten; tvångsarbetaren får i detta fall inte lämna den plats dit han förvisats, men hålles inte inspärdd som fånge. Den tredje och hårdaste graden av tvångsarbete medför förlust av friheten. Tvångsarbetarna samlas i koncentrationsläger, organiserade och skötta av den hemliga polisen. De hårdaste lägren, straffkolonierna och vissa s. k. deportationsläger, är placerade i avlägsna delar av riket — dit förvisas företrädesvis de farligare politiska "brottslingarna". Det är i första rummet till sådana läger man sänt motspänstiga eller misstänkta personer i de av Ryssland underkuvade länderna, i vissa fall hela på grund av sin sociala ställning förhatliga folkgrupper. Slavarbetarna arbetar i särskilt för vederbörande läger anvisade företag (gruvor, skogsavverkning osv.) eller uthyres till andra statliga eller kooperativa företag.

Det kommunistiska Ryssland har på punkt efter punkt lyckats realisera de förutsägelser som Marx gjorde för den kapitalistiska staten. Inkomstskillnaderna har drivits vida längre än i de icke-socialistiska demokratierna. En i förhållande till byråkratin "utarmad" arbetarklass hålles till lydnad och strängt arbete genom polis och propaganda. Genom slavlägren har man också förverkligat tanken på en industriell reservarmé, som i statlig regi förrättar det hårdaste och grövsta arbetet till minimipris, till det för livets uppehållande absolut oundgängliga.

H Sakts i gån